

2009-07-14

PERSCOMMUNIQUÉ

Economisch belang van de Belgische havens: Vlaamse zeehavens, Luiks havencomplex en haven van Brussel - Verslag 2007

door Claude Mathys

NBB Working Paper No 172 - Document Series

De Nationale Bank van België publiceert jaarlijks een bijwerking van de studie over het economische belang van de Vlaamse zeehavens - Antwerpen, Gent, Oostende en Zeebrugge - en van het Luikse havencomplex. Sedert de vorige editie wordt ook een hoofdstuk gewijd aan de haven van Brussel.

De bijdrage van iedere haven tot de nationale economie wordt geraamd door hun economische, sociale en financiële situatie te onderzoeken over de periode van 2002 tot 2007. De drie voornaamste variabelen zijn de toegevoegde waarde, de werkgelegenheid en de investeringen. Deze studie belicht eveneens de indirecte effecten inzake toegevoegde waarde en werkgelegenheid. De sociale balans van het geheel van de onderzochte havens wordt beknopt voorgesteld. De analyse van de financiële resultaten berust op de studie van de ratio's inzake rentabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit, alsook op een synthetische indicator voor de financiële gezondheid.

In 2007 is het goederenverkeer in alle Belgische havens toegenomen, geschaagd door een zeer dynamische internationale handel. Het totale maritieme goederenverkeer van de Vlaamse havens bereikte zijn hoogste peil in zes jaar, met 258,1 miljoen ton overgeslagen goederen. Het containervervoer steeg met 16,4 pct. in één jaar en dat van de conventionele stukgoederen met 7,5 pct. Het roloverkeer groeide in alle Vlaamse havens. Alleen het vervoer van bulkgoederen stagneerde. In de *range* Hamburg-Le Havre liet de haven van Antwerpen in 2007 de sterkste stijging optekenen na de haven van Vlissingen. Ook de havens van Brussel en Luik gaven in 2007 een positief verloop te zien. Het goederenverkeer in het Luikse havencomplex nam opnieuw toe na de achteruitgang van het voorgaande jaar, onder meer dankzij de vaste brandstoffen. In de haven van Brussel werd de positieve tendens van 2006 bevestigd met een groei van het goederenverkeer van 2,8 pct.

De directe toegevoegde waarde van de Belgische havens is in 2007 met 7,5 pct. gestegen. In de havens van Gent en Oostende is de toegevoegde waarde met ruim 8 pct. toegenomen. In de Antwerpse haven beliep de stijging 7,6 pct. In deze laatste haven lieten de industriële sector en de overige logistieke diensten uitstekende resultaten optekenen. Bovendien nam de directe toegevoegde waarde van de maritieme cluster met 12,8 pct. toe, onder meer dankzij de rederijen en de goederenbehandelaars. Deze twee activiteiten vertegenwoordigen nagenoeg 70 pct. van de cluster en hun verloop werd gestuurd door een sterke dynamiek inzake het mondiale maritieme goederenverkeer. Dezelfde bedrijfstakken liggen overigens aan de basis van de groei van de haven van Zeebrugge. In de haven van Oostende is de groei te danken aan de niet-maritieme cluster, waarvan alle sectoren fors zijn gestegen. Hoewel de maritieme cluster van de Gentse haven het niet slecht deed, moeten de puike resultaten van deze laatste haven vooral worden toegeschreven aan de niet-maritieme cluster, doordat 2007 een bijzonder goed jaar was voor de metaalverwerkende nijverheid en de handel. De metaalverwerkende nijverheid draagt eveneens bij tot de groei van het Luikse havencomplex, maar dit keer in combinatie met de energiesector. De Luikse maritieme cluster zet de sedert 2003 opgetekende groei voort. De totale directe toegevoegde waarde van de haven is met 6 pct. gestegen. Doordat de handel verder is toegenomen en de chemische nijverheid opnieuw aanknoopte bij de groei, is de directe toegevoegde waarde van de haven van Brussel zowel in de maritieme als in de niet-maritieme cluster gestegen.

Onder invloed van de goede economische gezondheid van het land en van de havens, ging de indirecte toegevoegde waarde met 7,1 pct. omhoog. Het aandeel van de totale toegevoegde waarde in het Belgische bbp steeg met 0,2 pct. tot 9,9 pct.

De directe werkgelegenheid in de Belgische havens steeg met 1 pct. De stijging was bijzonder krachtig in Oostende (+5,1pct.). Dat kan hoofdzakelijk worden verklaard door de forse groei bij twee ondernemingen in de metaalverwerkende nijverheid en in het wegvervoer. In de haven van Antwerpen lag de werkgelegenheidsgroei iets hoger in de niet-maritieme cluster dan in de maritieme cluster. De handel, de automobielnijverheid, de scheepsagenten, de expediteurs en de reders lieten een flinke stijging van de werkgelegenheid optekenen. In de Gentse haven moet het positieve werkgelegenheidsverloop voornamelijk worden toegeschreven aan de chemische nijverheid, de bouwnijverheid, de scheepsagenten en de expediteurs. In de haven van Zeebrugge bleef de totale directe werkgelegenheid stabiel. De ontwikkelingen in de maritieme cluster en in de niet-maritieme cluster lopen evenwel uiteen. In de maritieme cluster van de haven neemt de werkgelegenheid toe, vooral dankzij de goederenbehandelaars. In de niet-maritieme cluster werd daarentegen een daling opgetekend. Deze daling kan worden toegeschreven aan de teruglopende werkgelegenheid in de elektronicasector, als gevolg van de sluiting van een bedrijfszetel in de haven en een inkringing van de activiteit bij een grote groep. In het Luikse havencomplex bleef de werkgelegenheid in de maritieme cluster stabiel. De totale directe werkgelegenheid van de haven ging er fors op vooruit (+ 0,8 pct.), onder impuls van de energiesector en de metaalverwerkende nijverheid. In de haven van Brussel steeg de directe werkgelegenheid met 0,6 pct., onder meer dankzij de bouwnijverheid.

In combinatie met de indirecte effecten neemt de totale werkgelegenheid van de havens met 3,7 pct. toe. In 2007 vertegenwoordigde ze 8 pct. van de Belgische binnenlandse werkgelegenheid.

De investeringen in de Belgische havens stegen met 32 pct. tot een recordbedrag van 4.725,4 miljoen euro. In de haven van Antwerpen namen de investeringen met 26,8 pct. toe. De meest markante waardeinstijgingen in deze haven werden opgetekend bij de goederenbehandelaars, de rederijen en de chemische nijverheid. In de Gentse haven boekten de maritieme en de niet-maritieme cluster een stijging van meer dan 60 pct., waarbij de automobielnijverheid en de metaalverwerkende nijverheid de sectoren met de meeste investeringen bleven. In de haven van Oostende lieten de rederijen, de havenaanleg en baggerwerken en de chemische nijverheid een uitzonderlijke stijging optekenen. In totaal zijn de investeringen bijna verdubbeld over een periode van een jaar. In de haven van Zeebrugge bleven de investeringen stabiel, met evenwel een kleine verschuiving in het totaal van de niet-maritieme cluster naar de maritieme cluster. In het Luikse havencomplex was 2007 een uitstekend investeringsjaar. De energiesector, de brandstoffenproductie, de metaalverwerkende nijverheid en de overige logistieke diensten lieten aanzienlijke investeringsbedragen optekenen. In totaal zijn de investeringen in het Luikse havencomplex meer dan verdubbeld in een jaar tijd. In de haven van Brussel, tot slot, zijn de investeringen vertraagd, vooral in de handel en de overige logistieke diensten. In deze laatste sector werden de omvangrijke werkzaamheden beëindigd voor de bouw van een zuiveringsstation.